

ข่าวประชาสัมพันธ์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

๑๙๙ สุขุมวิท ๒๓ แขวงคลองเตยเหนือ เขตวัฒนา กรุงเทพฯ ๑๐๑๑๐ โทรศัพท์ ๐-๒๖๔๕-๕๐๐๐ ภายใน
๑-๕๙๙ โทรสาร ๐-๒๒๕๕-๐๓๑๑

ข่าวจากหนังสือพิมพ์ดิจิทัล (กรอบป้าย) ฉบับประจำวันที่ ๒๐ เดือนมิถุนายน พ.ศ.๒๕๕๖ หน้า ๒๐ มูลค่าข่าว ๗๕๙,๕๕๕.-

ศูนย์สารสนเทศและการประชาสัมพันธ์ ได้จัดระบบข่าวสื่อสิ่งพิมพ์ สนใจดูที่ได้ <http://news.swu.ac.th/newsclips/>

ตะลึง! พบ‘มเหนทบรรพต’ ‘ราชธานีแรก’อาจมาจากเมือง มรดกโลก 1,200 ปี ที่ถูกลืม!

ทีมนักโบราณคดีมหาวิทยาลัยศรีนครินทร์พิมเมืองโบราณ เชื่อว่าเป็นมเหนทบรรพต (ภาพโดย มีด มี)

บื้นหลังดังที่สร้างความตื่นเต้นให้กับนักประวัติศาสตร์ในภาระคดีไปทั่วโลก เมื่อหนังสือพิมพ์ชีคีนี มอร์นิ่ง เขลัลต์ ของอสเตรเลีย รายงานเมื่อวันแล้วว่า 15 มิถุนายนที่ผ่านมาว่า คอมบันส์ราจโบราณคดีจากมหาวิทยาลัยแห่งศูนย์กลางศิลปะและโบราณคดีเชียงของอสเตรเลีย ในนครชิดนี้ เมืองที่ถูกลืมหายใจในเขตล่าอางสีลมเรียบ ซึ่งเป็นที่ตั้งของปราสาทนครวัด ประเทศกัมพูชา

พบเมืองโบราณอายุกว่า 1,200 ปี บนเทือกเขาพนมกรเลน ห่างจากปราสาทนครวัดประมาณ 40 กิโลเมตร เชื่อว่าเป็น “มเหนทบรรพต” เมืองหลวงแห่งแรก ของพระเจ้าชัยวรมันที่ 2 เป็นสถานที่ที่มีประวัติศาสตร์悠久พิเศษสถาปัตยกรรมคัชชานีที่มีเอกลักษณ์ของอาณาจักรเขมร และเป็นที่มาของลัทธิพราหมณ์

ในรายงานจากชั่วโมงนี้ คอมบันส์ราจได้ใช้เครื่องมือที่เรียกว่า “ไลด์าร์” (Light detection

and ranging data) ติดตั้งไว้กับกล้องปะตอerbiven ในลักษณะกากบาทหนีอยู่เข้าลูกหนึ่งทางหนีของปราสาทครัวดเป็นเวลา 7 วัน โดยข้อมูลที่ได้จากเครื่องมือนี้สอดคล้องกับงานวิจัยภาคพื้นดินของนักโบราณคดีที่ทำขึ้นมาหลายปี

เลเซอร์จากเครื่องไลเดอร์ส่องทะลุยอดไม้ช่วยให้นักโบราณคดีสามารถมองเห็นโครงสร้างที่อยู่ในรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสแบบบูรณะ และสร้างแผนที่เมืองที่การวิจัยภาคพื้นดินไม่สามารถทำให้สำเร็จได้ นอกจากนั้นยังช่วยเพียงให้เห็นว่าเมืองแห่งนี้เป็นรากรูปของอาณาจักรพระนคร ใน ศ.ค.802 และพยายามให้เห็นปราสาทนับล้านหลังที่ยังไม่เคยบันทึกไว้ และหลักฐานของคลองฝาย และถนนโบราณ จากการใช้ดาวเทียมนำทางประสานร่วมกับข้อมูลจากอุปกรณ์นี้

เมือง-เบบีติสต์ เซอร์วองซ์ ผู้อำนวยการมูลนิธิโบราณคดีและการฟื้นฟู ในลอนดอน ที่นำคณะสำรวจครั้งนี้กล่าวกับหนังสือพิมพ์ชิดนีย์ มอร์นิ่ง เอกซ์รัลต์ ว่า เมืองนี้มีระบบทอยู่ในอารักขาโบราณที่ว่าพระเจ้าชัยธรรมันที่ 2 มีเมืองหลวงอยู่บนภูเขา แต่ไม่สามารถบูรณะหนาแน่นจากข้อมูลที่มีได้ แต่ในเวลาเดียวกันนี้จากข้อมูลใหม่กว่าเมืองดังกล่าวเชื่อมต่อ กันโดยถนน คลอง และฝาย

พศ.ดร.ศานติ ภักดีคำ ภาควิชาภาษาไทยและภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทร์ โทร. ในฐานะผู้เชี่ยวชาญด้านกัมพูชาศึกษา บอกว่า คนในแวดวงจะทราบดีว่า “มเหນทบรรพต” เป็นราชธานีแห่งแรกๆ ของพระเจ้าชัยธรรมันที่ 2 เพียงแต่เราไม่ทราบพิกัดที่ตั้ง ส่วนหนึ่งต้องมองว่า เพราะอยู่ในเขตที่มีแม่น้ำของเขมรแดง ซึ่งการเดินทางเข้าถึงยากมาก ด้วยเหตุทางประการหนึ่ง และด้วยบริเวณถนนนั้นอุ่นเลี่ยงต่อ กับระบบ

“ตามจารึกปราสาทตือกหកนมอกว่า พระเจ้าชัยธรรมันที่ 2 หรือพระบาทปรมนเศ (พระนามเรียกเมื่อสร้างแล้ว) กับแม่จากชา แล้วเด็จมาสร้างเมืองหลวงอยู่เดว่า เมืองพระนคร จริงๆ และพระองค์สร้างเมืองหลวงอยู่ท้ายเมืองเดว่า นี้ เช่น คอมเรนทร์ แล้วตอนหลังก็ย้ายไปที่เมืองทรบรรพต ซึ่งก็คือที่เจอตุรป์”

“ถ้าถามว่าสำคัญแค่ไหน สำคัญมาก เพราะเป็นเมืองหลวงแห่งแรกๆ ในบริเวณเดบ เมืองพระนคร คือเป็นเมืองหลวงสำคัญที่พระเจ้าชัยธรรมันที่ 2 ไปสร้างเข้าใจว่าช่วงนั้นยังมีความไม่มั่นคง เพราะประกาศเอกสารชาจากชา จึงขึ้นไปตั้งเมืองหลวงบนที่สูงขนาดนั้น แต่หลังจากนั้นก็ย้ายเมืองหลวงลงมาที่

ฐานปักเสา
บนแหล่ง
โบราณสถาน
ที่พนม
(ภาพโดย
นิต น้ำ)

หริหารা�สัย ซึ่งเป็นเมืองหลวงอยู่ที่รำ แล้วพืชกรรมที่พระองค์ทรงสถาปนาเป็น ‘กมรเตง ชุด ราช’ ที่ต่อมาภายเป็นลัทธิเทราชาที่มีกำเนิดมาจากการเมืองทั่วประเทศ”

ถามว่าทำไมเพิ่งมีการค้นพบ?

อ.ศานติบอกว่า ฝรั่งเศสทำการสำรวจพื้นที่ตั้งแต่ 100 กว่าปีที่แล้วที่เข้าไปปกคลุมกัมพูชาในฐานะเจ้าแผ่นไม่คุณ หรือสำรวจก่อนหน้านี้แล้วเพียงแต่ทำการสำรวจตรงนี้ อย่างหนึ่งคือ ในยุคโบราณหาดเทคโนโลยีในการสำรวจ ซึ่งสามารถใช้วิธีการตามชาวบ้านก่อนว่าตรงไหนมีบ้างเช่นเช้าไป

มเหນทบรรพตเป็นที่อภิชาที่กว้างใหญ่มาก และลับลับขึ้น ก้อนหินที่น้ำมาสร้างครัวดีซักลากมาจากที่อภิชาท

“อีกอย่างคือ ความทรงจำของคนยุคหลัง มันลืมเลือนที่ตั้งของเมืองโบราณนั้นๆ ไปแล้ว เพราะอย่างหลังยุคพระนคร พนມกุเลน ถ้าไม่ใช่คนกัมพูชาในยุคนั้นจะไม่รู้จัก แต่รู้จักในฐานะของสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ทางพุทธศาสนา หรือเป็นสถานที่ที่น้ำที่พนมกุเลนก็จะมี พระชุม-พนມกุเลน เป็นพระพุทธรูปสไตน์ขนาดใหญ่ หลังยุคพระนคร ซึ่งคนที่ชื่นไปพนมกุเลนก็จะไปไหว้พระพุทธรูปองค์นี้”

“บันพนມกุเลนนี้โบราณสถานหลายแห่ง เท่าที่ทราบมีนักวิชาการขึ้นไปสำรวจหลายครั้ง อ.สมิทธิศิริภัทร เดย์ขึ้นไปบันพนມกุเลน และใช้วิธี

มอเตอร์ไซค์ขึ้นไป แต่ไม่แน่ใจว่าเป็นจุดเดียวกันหรือเปล่า อย่าง ‘ลัหสลิงค์’ ศิริภัทรพันองค์ที่อยู่ในลำน้ำตันแม่น้ำเสียมเรียบ ก็อยู่ที่พนมกุเลน และที่บอกว่าพบเมืองที่มีลักษณะของการทำศูนย์ค้านดินแล้ว อย่างเช่น ปราสาทดำเนียกราม ก็เป็นที่รับรู้กันมานานแล้ว แต่ไม่เจอตัวแห่งนั้นที่ตั้งของเมืองทรบรรพต

บรรพตว่าอยู่ที่ไหน

ผู้เชี่ยวชาญด้านกัมพูชาศึกษาอธิบายเพิ่มเติมว่า พระเจ้าซัยវรมันที่ 2 ถือเป็นกษัตริย์องค์แรกของกัมพูชาตามที่ปรากฏในจารึกสักก็อกหែ កึែ พระเจ้าซัยវรมันที่ 2 เพาะการขยายเมืองศูนย์กลางของอาณาจักรมาอยู่เฒ่าเมืองพระนคร เป็นผลงานของพระเจ้าซัยវรมันที่ 2 และพิธีกรรมหลายอย่างที่รากฐานความคิดของเขมรในบุคล์ต่อมาที่มาจากพระองค์ด้วย

เมื่อค้นพบมุนหนบรบรรพตแล้ว ก้าวต่อไปอ.คนติว่าต้องมีการสำรวจอย่างจริงจัง มีการอนุรักษ์เบื้องต้น เพราะไม่อย่างนั้นสุ่มเสียงต่อการปิดเผยแล้วไม่เข้าไปดูแลรอดเร็ว อาจมีการบุกรุกทำลายได้

ผมคิดว่าเรื่องนี้เป็นเรื่องใหญ่และดังต้องตามกันต่อไปว่าหลังจากสำรวจแล้ว ลักษณะของพังเป็นอย่างไรกันแน่ และจะที่มากกว่าที่เราเป็นอย่างไร ซึ่งจะช่วยในการกำหนดอายุและสันนิษฐานได้ชัดเจนขึ้น

ทางด้าน พศ.ดร.รุ่งโรจน์ ธรรมรุ่งเรือง ภาควิชาประวัติศาสตร์ศิลปะ คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร บอกว่า เมنهนหนบรบรรพตนั้นเท่าที่ทราบกันจากจารึกพระเจ้าซัยវรมันที่ 2 ว่า พระองค์โปรดสร้างเมืองหลวงบนยอดเขาแห่งนี้ ซึ่งก็คือ พนมกุлен

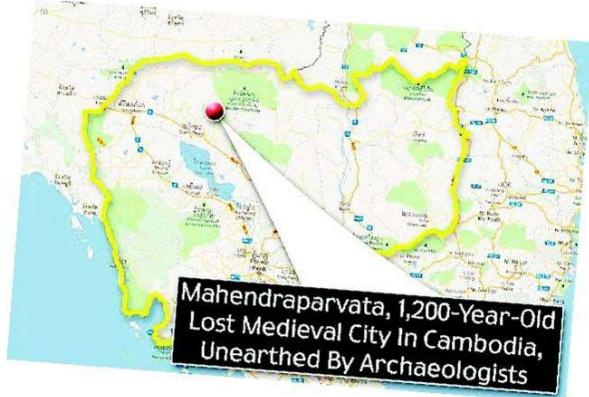
จริงๆ เมืองหลวงที่พระเจ้าซัยវรมันที่ 2 สร้าง มีหลักฐานเชื่อ พระบรมราชานุสาวรีย์เมืองหลวงหลายแห่ง แต่ ความสำคัญของเมเนนหนบรบรรพตคือ เป็นสถานที่ประกอบพิธีเทวรำรา"

ทั้งนี้ พระเจ้าซัยវรมันที่ 2 มีความสำคัญ

คือเป็นผู้รวมรวมกัมพูชาให้เป็นปีกแผ่น ก่อนหน้านี้บ้านเมืองแตกแยกเป็นเจนลับក-เจนลับນ້າ พ่อพระองค์เลือดจากลับมาจากชา มากวนบ้านเมืองให้มีเสถียรภาพและทำได้ดีด้วย

เมเนนหนบรบรรพตของพระเจ้าซัยវรมันที่ 2 ที่บนพนมกุเลนนั้น เป็นที่รู้จักกันมานานามากแล้วด้วย กัมพูชาอยู่ในอดีตเป็นศูนย์กลางการค้าและอารยธรรมที่สำคัญที่สุดแห่งหนึ่งในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ที่มีอิทธิพลอย่างมากต่ออาณาจักรต่างๆ ในภูมิภาคอาเซียน

อาจารย์ภาควิชาประวัติศาสตร์ศิลปะคนเดียวกันนี้ยังให้ความรู้เพิ่มเติมว่า สถาปัตยกรรมแบบกัมพูชาที่แสดงในจารึกสักก็อกหែ พระเจ้าซัยเวรมันที่ 2 ว่า ต้องเป็นศิลปะแบบกัมพูชา ฉะนั้นในปราสาทหนึ่งหลังอาจจะมีลักษณะใหม่และล้ำสมัยกว่าที่แสดงในจารึกสักก็อกหែ ที่มีอายุมากกว่า "นครวัด" ถึง 350 ปี

ตำแหน่งที่พบร่องโบราณเมืองโบราณมกุเลน

ภาพจาก www.dailymail.co.uk

ชั้นส่วนของเสป๊ท ค.ดาเมียน อีเวนส์ จากมหาวิทยาลัยชิคเกน์คัมพู (ภาพโดย นิค แม็ก)

บันเลี้นทางสู่แหล่งโบราณสถานที่เสี่ยมเรียน

ปราสาทดำเนียกราน ศิลปะกุเลน บนพนมกุเลน

ถ้าเมืองโบราณที่พบร่องโบราณมกุเลนที่ระบุไว้จริงๆ เท่ากับเป็นการค้นพบแหล่งอารยธรรมครั้งสำคัญของโลกเลยทีเดียว ที่มีอายุมากกว่า "นครวัด" ถึง 350 ปี

พนิดา สงวนเสริมนานิช

ลายเหล่านี้เป็นลายของกัมพูชาเองที่มีรากมาจากการเดินดินที่เข้ามาปูพื้นฐานงานศิลปะตั้งแต่ยุคเริ่มแรกของกัมพูชา ฉะนั้นในปราสาทหนึ่งหลังอาจจะมีลักษณะใหม่และล้ำสมัยกว่าที่แสดงในจารึกสักก็อกหែ